

พระราชบัญญัติสถิติ

พ.ศ. ๒๔๙๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๕

เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสถิติ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๔๙๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการสถิติพยากรณ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นๆ ในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เขตสถาน” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างรวมทั้งที่ดินในบริเวณไม่ว่าจะมีรั้วด้วยหรือไม่ก็ตาม ตลอดจน เรือ แพ ซึ่งบุคคลเฉพาะตัวผู้เดียวหรือหลายคนใช้เป็นที่พักอาศัยกินอยู่หลับนอน

“สำนักงาน” หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างรวมทั้งที่ดินในบริเวณไม่ว่าจะมีรั้วด้วยหรือไม่ก็ตาม ตลอดถึงเรือ แพ ซึ่งบุคคลเฉพาะตัวผู้เดียวหรือหลายคนใช้เป็นที่พักประกอบกิจการงาน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ที่เป็นประธานสภาเศรษฐกิจแห่งชาติได้แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่แห่งสำนักงานสถิติกลาง หรือจากเจ้าหน้าที่อื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีบัตรประจำตัวตามที่สภาเศรษฐกิจแห่งชาติกำหนด

“พนักงาน” หมายความว่า ผู้ที่ผู้อำนวยการสถิติได้แต่งตั้งให้มีหน้าที่ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีบัตรประจำตัวตามที่สภาเศรษฐกิจแห่งชาติกำหนด

“ระเบียบ” หมายความว่า ข้อความหรือข้อเท็จจริงบรรดาที่ใช้ในกิจการอันได้มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานไม่ว่าเป็นหนังสือหรือในลักษณะอื่นใด

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ให้สำนักงานสถิติกลางมีอำนาจหน้าที่กระทำการกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหน่วยราชการกลางสำหรับการให้ข้อความหรือตัวเลขในทางสถิติ
- (๒) ส่งเสริม ปรับปรุง และวิวัฒน์ซึ่งบริการสถิติสาธารณะ ตลอดจนส่งเสริมบริการสถิติของเอกชน
- (๓) จัดวางผัง ประสาน และกำกับบรรดาโครงการและกิจการสถิติสาธารณะในทางวิชาการ
- (๔) ร่วมและประสานงานกับหน่วยราชการของรัฐและหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ ในการประนัง การประมวลและการวิเคราะห์จากระเบียบในทางสถิติ ในการนี้ให้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจกระบวนต่าง ๆ ของหน่วยราชการหรือหน่วยงานดังกล่าวนั้นได้ โดยหน่วยราชการหรือหน่วยงานนั้นต้องให้ความสะดวกตามที่ต้องการ

(๕) ตรวจพิจารณาบรรดาใบแบบ ใบกำหนดข้อถามข้อสงสัยแจ้งและแผนผังซึ่งหน่วยราชการได้ทำขึ้นไว้สำหรับใช้ หรือร่างไว้เพื่อจะใช้เกี่ยวกับสถิติ

(๖) จัดวางผังและจัดทำสำมะโนทั้งสิ้น และพิมพ์รายงานการนั้นขึ้น จัดอำนาจการสำรวจในเรื่องใด ๆ กับทำการเก็บรวบรวม ทำข้อคัดย่อ ประมวลและวิเคราะห์สถิติที่เกี่ยวกับภาวะมูลฐานของประเทศ

(๗) อำนาจการเกี่ยวกับงานทางวิชาการของเจ้าหน้าที่แห่งหน่วยราชการของรัฐและหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ ผู้ซึ่งปฏิบัติงานจัดวางผังและงานเก็บรวบรวมประมวลและวิเคราะห์สถิติ

(๘) จัดเสนอข้อประสบ ทางสถิติ อันสัมพันธ์ กับ สถานการณ์ ของ ประเทศ ต่อสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ

(๙) จัดพิมพ์โฆษณาข้อมูลสถิติกระแสปัจจุบันและวารสารสถิติ ซึ่งมีข้อมูลในราชการบริหารอันได้มาจากหน่วยราชการของรัฐ และหน่วยงานที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ

(๑๐) ดำเนินการวิจัยในด้านวิชาการสถิติ ทำการแลกเปลี่ยนเอกสารวิชาการและสถิติซึ่งพิมพ์โฆษณาทั้งในและนอกประเทศ และจัดให้มีห้องสมุดเก็บรักษาบรรดาหนังสือวิชาการและเอกสารสถิติ

(๑๑) สั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานสถิติหรืองาน ที่มี ลักษณะ ใน ทาง สถิติ ของหน่วยราชการของรัฐ หรือของหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ มารับการฝึกฝนอบรม

มาตรา ๗ ให้มีผู้อำนวยการสถิติเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักงานสถิติกลาง มีหน้าที่อำนาจการและควบคุมกิจการในหน้าที่ของสำนักงานสถิติกลาง

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการสถิติคณะหนึ่ง เพื่อกำกับการสถิติในหน้าที่ของสภาเศรษฐกิจแห่งชาติประกอบด้วยประธานและรองประธาน ซึ่งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติแต่งตั้งขึ้นจากบรรดากรรมการของสภา และกรรมการอื่น ซึ่งได้แก่ผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ และผู้อำนวยการราชการสถิติ

ให้ผู้อำนวยการสถิติเป็นเลขานุการของคณะกรรมการนี้

คณะกรรมการอาจเชิญบุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้คำอธิบายความเห็น หรือคำแนะนำได้เมื่อเห็นสมควร

มาตรา ๙ การทำสำมะโน หรือการสำรวจข้อเท็จจริงเพื่อปฏิบัติการตามโครงการสถิติใด ๆ ซึ่งประชาชนทั่วราชอาณาจักร หรือเฉพาะส่วนแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีจำนวนประชากรที่ต้องรับการสำรวจในส่วนนั้นเกินสามหมื่นคนขึ้นไปจะต้องให้คำตอบ หรือแจ้งข้อความ หรือตัวเลขเพื่อความสะดวกแห่งพระราชบัญญัตินี้ จะทำได้โดยบทแห่งพระราชกฤษฎีกา แต่ถ้าจำนวนประชากรที่ต้องรับการสำรวจนั้นไม่เกินสามหมื่นคน จะทำได้โดยออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรี

หมวด ๒

การบริหารกิจการสถิติ

มาตรา ๑๐ เจ้าหน้าที่หน่วยราชการของรัฐและหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ ผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบในการปฏิบัติงานสถิติหรืองานที่มีลักษณะในทางสถิติ จะดำเนินการตามโครงการในทางสถิติได้ต่อเมื่อผู้อำนวยการสถิติ หรือผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมาย ได้ตรวจพิจารณาและเห็นชอบด้วยกับโครงการ พร้อมทั้งแบบและระเบียบวิธีที่ใช้กับโครงการเช่นนั้นเสียก่อน ในกรณีที่เป็นปัญหาซึ่งทั้งสองฝ่ายยังไม่อาจที่จะตกลงกันได้ ให้ผู้อำนวยการสถิตินำเสนอเพื่อรับการพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการสถิติ

ในการวางโครงการในทางสถิติขึ้น โดยเฉพาะให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวในวรรคก่อน

(๑) ปรีกษาหรือในการวางแผนโครงการกับผู้อำนวยการสถิติหรือผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมาย

(๒) เสนอผัง ใบกำหนดข้อถาม และแบบ ทั้งการประมาณค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้จ่ายต่อผู้อำนวยการสถิติ

มาตรา ๑๑ ให้เจ้าหน้าที่หน่วยราชการของรัฐและหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐ ผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบในการปฏิบัติงานสถิติหรืองานที่มีลักษณะในทางสถิติ จัดส่งสำเนารายการสถิติทุกอย่างอันได้จัดทำขึ้นไว้ ให้แก่ผู้อำนวยการสถิติอย่างละหนึ่งสำเนา เว้นแต่ที่จำกัดไว้เฉพาะเพื่อใช้ในงานจัดกิจการปกครองภายในของหน่วยราชการหรือหน่วยงานนั้น ๆ

เจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบดังกล่าวมานี้ จะต้องเร่งรัดในการรวบรวมทำขึ้นเป็นตารางรายการสถิติใด ๆ จากระเบียบของส่วนราชการนั้น ๆ สำหรับส่งให้แก่สำนักงานสถิติกลางให้เสร็จไปโดยเร็วที่สุดตามความต้องการของสำนักงานสถิติกลาง ตามคาบเวลาหรือเป็นครั้งคราวเพื่อพิมพ์โฆษณาหรือรายงานไปยังสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้อำนวยการสถิติมีอำนาจ กระทำการ ติด ต่อตกลง กับ เจ้าหน้าที่บริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในการมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวนี้ปฏิบัติกิจการสถิติในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการสำรวจ การทำบัญชีเงินนับและสำมะโน การเก็บรวบรวมและการประมวล และในการให้ส่งรายการใด ๆ หรือส่งใบแบบหรือใบกำหนดคำถามอันเจ้าหน้าที่ได้เก็บรวบรวมประมวล และสอบถูกต้องแล้วนั้น ไปยังสำนักงานสถิติกลาง อีกทั้งมีอำนาจที่จะขอให้แจ้งข้อความ หรือตัวเลขหรือขอความช่วยเหลืออย่างหนึ่งอย่างใดจากเจ้าหน้าที่นั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการที่จะปฏิบัติกิจการในทางสถิติอย่างอื่น ๆ

มาตรา ๑๓ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกา หรือกฎ ให้ปฏิบัติการตามโครงการสถิติใดแล้วให้ผู้อำนวยการสถิติมีอำนาจเรียกร้องให้บุคคลแจ้งข้อความ หรือตัวเลขที่ต้องการสำหรับโครงการนั้น บุคคลจำต้องให้ข้อความ รายละเอียด แต่เฉพาะที่เกี่ยวกับตน หรือที่อยู่ในความรู้เห็นของตน

ในกรณีที่บุคคลทำการร่วมกันเป็นห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียน ผู้อำนวยการสถิติอาจเรียกร้องให้ห้างหุ้นส่วนนั้นยื่นรายการสำหรับกิจการของห้างหุ้นส่วน ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าห้างหุ้นส่วนมีผู้จัดการ ให้หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำเรียกร้องตกอยู่แก่ผู้จัดการ ถ้าไม่ปรากฏตัวผู้จัดการ ให้ตกแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน

มาตรา ๑๔ เมื่อบุคคลที่ถูกเรียกร้องไม่อยู่ หรือไม่สามารถจะปฏิบัติตามคำเรียกร้อง ตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ ให้เป็นหน้าที่ของผู้แทนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ เป็นผู้ปฏิบัติตามคำเรียกร้อง

มาตรา ๑๕ ในการเตรียมแบบต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสถิติที่จะต้องคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งอาชีพ การค้าและอุตสาหกรรมต่าง ๆ และระมัดระวังมิให้มีการเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขที่แจ้งใด ๆ อันจะทำให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่บุคคลผู้ให้ขั้รายงานนั้น

มาตรา ๑๖ คำเรียกร้องของผู้อำนวยการสถิติให้แจ้งข้อความหรือตัวเลขนั้น จะประกาศในราชกิจจานุเบกษาแก่บุคคลทั่วไปที่เกี่ยวข้อง หรือจะทำเป็นหนังสือส่งถึงบุคคลใดโดยเฉพาะก็ได้ คำเรียกร้องนั้นอย่างน้อยให้ระบุ

(๑) แบบ

(๒) กำหนดระยะเวลาที่จะต้องแจ้ง ซึ่งจะกำหนดให้แจ้งเป็นครั้งคราว หรือจะกำหนดเป็นการประจำตามระยะเวลาต่อเนื่องกันได้ กรณีจะเป็นประการใดก็ตาม ต้องกำหนดให้ผู้จะต้องแจ้งมีเวลาพอสมควร แต่ต้องให้เวลาไม่น้อยกว่า ๗ วัน ที่จะปฏิบัติการตามคำเรียกร้องนั้น และ

(๓) สถานที่และวิธีการให้แจ้ง

มาตรา ๑๗ คำเรียกร้องหรือแบบนั้น อาจส่งแก่บุคคลซึ่งถูกเรียกร้อง หรือแก่ผู้หนึ่งผู้ใดที่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งอยู่หรือทำงานในเคหสถานหรือสำนักงานของบุคคลนั้น ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

ถ้าบุคคลดังกล่าวในวรรคก่อนปฏิเสธไม่ยอมรับคำเรียกร้อง หรือแบบโดยปราศจากเหตุอันชอบด้วยกฎหมาย พนักงานผู้ส่งชอบที่จะขอให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มีอำนาจหรือเจ้าพนักงานตำรวจไปด้วย เพื่อเป็นพยาน และถ้าบุคคลผู้นั้นยังคงปฏิเสธไม่ยอมรับอยู่อีก ก็ให้วางคำเรียกร้องหรือแบบไว้ต่อหน้าบุคคลตามที่กล่าวในวรรคก่อน

ถ้าการส่งคำเรียกร้องหรือแบบนั้นไม่สามารถจะทำได้ตั้งที่บัญญัติไว้ใน สองวรรคก่อน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานอาจจะทำโดยวิธีอื่น กล่าวคือ ปิดหนังสือแจ้งความไว้ในที่เห็น

ได้ง่าย ณ เคหสถานหรือสำนักงานของบุคคลนั้น หรือลงประกาศแจ้งความในหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองฉบับ ให้บุคคลนั้นไปยังเจ้าหน้าที่ซึ่งระบุไว้ภายในกำหนดเวลา เพื่อรับคำเรียกร้องหรือแบบ หรือเพื่อแจ้งที่ตั้งของเคหสถานหรือสำนักงาน หรือเพื่อแจ้งข้อความหรือตัวเลขที่ต้องการ

เมื่อได้ปฏิบัติการตามความในสามวรรคก่อน และสิ้นเวลาที่กำหนดนั้นแล้ว ให้ถือว่าบุคคลซึ่งถูกเรียกร้องได้รับคำเรียกร้องหรือแบบนั้นแล้ว

มาตรา ๑๘ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าข้อความหรือตัวเลขที่ได้แจ้งไว้เป็นเท็จ ไม่ถูกต้อง หรือขาดตกบกพร่อง พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานมีอำนาจเข้าไปในเคหสถานในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในสำนักงานระหว่างเวลาทำการตามปกติ เพื่อได้ทราบข้อความหรือตัวเลขหรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ หรือตัวเลขนั้นได้ ผู้ใดครอบครองเคหสถานหรือสำนักงานที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเข้าไปนั้น ต้องให้ความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๙ บรรดาข้อรายงานที่ได้กรอกแจ้งในแบบเฉพาะตัวตามคำเรียกร้อง ของผู้อำนวยการสถิติ นั้น ต้องถือเป็นความลับโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้ผู้ใดนำข้อความหรือตัวเลขใดๆ ที่มีแสดงไว้ในข้อรายงานเฉพาะตัว หรือที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเฉพาะราย หรือห้างหุ้นส่วนที่มีได้จดทะเบียนเฉพาะราย

(๑) ออกเปิดเผยนอกวงเขตอำนาจปฏิบัติการของสำนักงานสถิติกลางตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความหรือตัวเลขที่นำออกเปิดเผยนั้นมีลักษณะเป็นทะเบียนสาธารณะ หรือได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ให้ข้อรายงานนั้น หรือที่จำเป็นต้องเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือพิจารณาคดี ซึ่งมีผู้ต้องหาหรือจำเลยในการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(๒) ออกพิมพ์โฆษณาด้วยประการใดๆ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ให้ข้อรายงาน นั้น

หมวด ๓

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๐ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ยื่น หรือไม่แจ้งข้อความหรือตัวเลข หรือไม่ให้คำตอบข้อถามแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใด

(๑) แจ้งข้อความหรือตัวเลขตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ โดยรู้ว่าเป็นเท็จ หรือ

(๒) ไม่ยอมให้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานเข้าไปในเคหสถานหรือสำนักงาน หรือไม่ยอมให้ความสะดวกแก่การตรวจสอบตามมาตรา ๑๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาทหรือจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๙ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕)